

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ ДИТИНИ ВІД НАСИЛЬСТВА В СІМ'Ї В УКРАЇНІ**LEGAL PROTECTION OF A CHILD FROM DOMESTIC VIOLENCE IN UKRAINE: CURRENT TENDENCIES**

Усенко А.С.,

студентка VI курсу юридичного факультету

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

У статті розглянуто насильство в сім'ї над дітьми в Україні на сучасному етапі як негативне суспільне явище. Проведено аналіз наявних проблем і досягнень України щодо імплементації міжнародно-правових стандартів у сфері захисту дітей від насильства в сім'ї. Також автором надано пропозиції щодо подолання проблеми насильства над дітьми в сім'ї в Україні.

Ключові слова: права дитини, насильство в сім'ї, міжнародні стандарти, правовий захист, імплементація, Конвенція ООН про права дитини, Універсальний періодичний огляд.

В статье рассмотрено насилие в семье над детьми в Украине на современном этапе как негативное явление в обществе. Проанализированы проблемы и достижения Украины по имплементации международно-правовых стандартов в сфере защиты детей от насилия в семье. Автором предложены пути преодоления проблемы насилия над детьми в семье в Украине.

Ключевые слова: права ребенка, насилие в семье, международные стандарты, правовая защита, имплементация, Конвенция ООН о правах ребенка, Универсальный периодический обзор.

The article deals with domestic violence against children in Ukraine at the present stage. The author explains the nature and consequences of domestic violence against children. The official statistics are also provided on the number of children affected by violence or abuse in Ukraine in 2010–2016. The author analyzes the current problems and achievements of Ukraine regarding the implementation of international legal standards in the sphere of children protection from domestic violence. Particular attention is paid to the recently submitted Ukraine national report to Geneva in the framework of the third cycle of The Universal Periodic Review of the UN Human Rights Council. The author prepares a detailed conclusions and suggestions about this topic the studied. The author states that for the fullest implementation of international standards of the children protection from domestic violence and the solution of this problem in Ukraine, it is necessary to bring national legislation in conformity with international standards. It is necessary also to set up the work in this sphere, and to distribute clearly authority of employees and conduct their specialized training. The author proves that the solution to the problem of domestic violence against children must necessarily be complex, as the problem has many aspects, such as legal, social, psychological, pedagogical, medical and other aspects. There fore, the author concludes that this problem should be solved on certain levels of implementation of international legal standards (legislative, law enforcement, public, psychological and pedagogical level).

Key words: children rights, domestic violence, international standards, legal protection, implementation, UN Convention on Rights of Child, Universal Periodic Review.

Насильство в сім'ї над дітьми визнається як одна з найбільш актуальних проблем у світі. Це суспільне явище здавна існує в усіх державах, різних суспільних групах і не залежить ні від етнічного походження людей, ні від рівня їхніх доходів. Питання щодо вирішення проблеми насильства над дітьми в сім'ї гостро постає і в Україні. Це зумовлено такими чинниками, як низький рівень правової культури населення, прийнятність більшістю людей стереотипів щодо виховання дітей фізичним покаранням, латентність більшості випадків вчинення насильства в сім'ї, недостатньо налагоджений правовий механізм запобігання та захисту дітей від насильства в сім'ї тощо.

Проблемам жорстокого поводження та насильства в сім'ї, зокрема і щодо дітей, присвячували свої роботи такі науковці, як: С. Буров, І. Дубініна, Ю. Онишко, Л. Смилова, М. Ясинівська, І. Бандурка й інші. Однак питання правового захисту дитини від насильства в сім'ї потребує окремого наукового дослідження, яке набуває особливої актуальності з огляду на сучасні тенденції імплементації міжнародних стандартів прав дитини в Україні.

Мета статті полягає в дослідженні сучасних тенденцій правового захисту дитини від насильства в сім'ї в Україні, зокрема, в аналізі проведених органами державної влади заходів щодо імплементації міжнародних стандартів у сфері захисту дітей від насильства в сім'ї, а також у наданні пропозицій щодо ефективного вирішення цієї проблеми.

Насильство в сім'ї над дитиною – негативне суспільне явище, яке має згубні наслідки як для самої дитини, так і для суспільства, в якому допускаються такі діяння. Найчастіше дітей, що постраждали від насильства в сім'ї, спіткають такі наслідки: порушення фізичного і психічного розвитку, труднощі соціалізації, високий рівень ри-

зику алкоголізації та наркотизації, пределінквентна та делінквентна поведінка, зухвала сексуальна поведінка, дромоманія (патологічна схильність до бродяжництва). Наслідками насильства над дітьми в сім'ї для суспільства є вбивства дітей, самогубства, втрата продуктивних членів суспільства внаслідок порушення їхнього здоров'я, низького освітнього і професійного рівня, кримінальної поведінки, втрата батьків, здатних виховати фізично і морально здорових дітей [1, с. 5–8]; відтворення жорстокості. Саме тому вирішення в Україні проблеми насильства над дітьми в сім'ї має державне значення.

Відповідно до Закону України «Про попередження насильства в сім'ї», насильство в сім'ї – це будь-які умисні дії фізичного, сексуального, психологічного чи економічного спрямування одного члена сім'ї щодо іншого члена сім'ї, якщо ці дії порушують конституційні права і свободи члена сім'ї як людини та громадянина і завдають йому моральну шкоду, шкоду його фізичному чи психічному здоров'ю [2, ст. 1]. Законом визначаються також чотири види насильства в сім'ї – фізичне, сексуальне, економічне та психологічне.

Більшість фактів вчинення насильства над дітьми в сім'ї дотепер характеризуються високим рівнем латентності. Одна з головних причин такого явища – упереджене і поверхневе здійснення правоохоронцями перевірки повідомлень про насильство [3, с. 54]. Але офіційна статистика частково все ж таки може окреслити масштаби згаданої проблеми в Україні (таблиці 1 і 2) [4, с. 47].

Враховуючи європейські інтеграційні процеси і сучасний стан проблеми насильства над дітьми в сім'ї в Україні, велике значення для її подолання має імплементація міжнародних стандартів у сфері забезпечення прав дитини та протидії домашньому насильству. М.О. Куц по-

яснює термін «імплементация» як процес впровадження норм міжнародного права в національну правову систему шляхом їх відтворення внутрішнім законодавством, за допомогою проведення органами державної влади широкого комплексу заходів організаційного характеру, спрямованих на безпосередню реалізацію міжнародно-правових норм. Цим терміном охоплюється процедура впровадження положень усіх міжнародних нормативно-правових актів у норми внутрішнього права, а для узгодження норм і систем національного права зі стандартами та вимогами Європейського Союзу вживається термін «адаптація» («гармонізація») [5, с. 136–137].

Будучи членом таких організацій, як Організація Об'єднаних Націй (далі – ООН) і Рада Європи, Україна покликана спрямувати свої зусилля на втілення в національному правопорядку сформованих ними стандартів захисту дітей від насильства в сім'ї, які містяться:

– у міжнародно-правових договорах із питань прав людини та дитини, ратифікованих Верховною Радою України;

– у загальних коментарях, рекомендаціях, зауваженнях загального порядку Комітетів ООН із питань прав людини (передусім, Комітету ООН із прав людини та Комітету ООН із прав дитини) стосовно належного розуміння державами-учасницями тих чи інших положень відповідних міжнародно-правових договорів, що являють собою їх «компетентне» тлумачення та мають бути враховані під час застосування цих договорів на національному рівні;

– у доповідях спеціальних доповідачів ООН та інших міжнародних організацій;

– у деклараціях, планах дій, платформах, резолюціях і рекомендаціях Генеральної Асамблеї ООН і Комітету міністрів Ради Європи, які мають рекомендаційний характер, виражають спільну позицію держав-членів ООН і Ради Європи та скеровують їхню політику в єдиному напрямі впровадження на національному рівні спільних принципів протидії домашньому насильству;

– у практиці міжнародних судових і квазісудових органів у справах, пов'язаних із домашнім насильством (у рішеннях Комітетів ООН із питань прав людини за результатами розгляду індивідуальних скарг осіб, які вважають, що вони стали жертвами домашнього насильства; у рішеннях Європейського суду із прав людини у справах,

пов'язаних із домашнім насильством та жорстоким поводженням із дітьми) [6, с. 7].

Основним міжнародно-правовим документом, спрямованим на подолання насильства над дітьми та покликаним захищати їхні права, є Конвенція про права дитини (1989 р.), ратифікована постановою Верховної Ради України 27 лютого 1991 р. Ст. 19 Конвенції передбачено, що держави-учасниці вживають всіх необхідних законодавчих, адміністративних, соціальних і просвітніх заходів із метою захисту дитини від усіх форм фізичного та психологічного насильства, образи чи зловживань, відсутності піклування чи недбалою і брутального поводження й експлуатації, зокрема й сексуальні зловживання, з боку батьків, законних опікунів чи будь-якої іншої особи, яка піклується про дитину [7, ст. 19].

Для дотримання основних положень Конвенції ООН про права дитини в Україні кожній дитині гарантовано право на свободу, особисту недоторканність і захист, зокрема, від усіх видів насильства, образи, недбалою та жорстокого поводження з нею; втягнення в злочинну діяльність, залучення до вживання алкоголю, наркотичних засобів і психотропних речовин; залучення до екстремістських релігійних угруповань і течій, використання її для створення та розповсюдження порнографічних матеріалів, примушування до проституції, жебрацтва, бродяжництва, втягнення до азартних ігор тощо. Дані гарантії передбачені Конституцією України, Кримінальним кодексом України, законами України «Про охорону дитинства», «Про попередження насильства в сім'ї», «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю», «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей», «Про захист суспільної моралі» та іншими нормативно-правовими актами [4, с. 45–46].

Реальний стан вжиття заходів щодо імплементації міжнародних стандартів захисту дітей від насильства в сім'ї висвітлюється в спеціальних доповідях, висновках і рекомендаціях міжнародних організацій, національних державних органів і неурядових громадських організацій після проведення комплексних моніторингів щодо дотримання прав дітей в Україні за певний період.

Так, за часи незалежності Україна тричі отримала рекомендації Комітету ООН із прав дитини за результатами представлення доповідей про виконання державою Кон-

Таблиця 1

Дані Міністерства соціальної політики України щодо кількості виявлених дітей, які постраждали від насильства або жорстокого поводження у 2010–2016 рр.

Рік	Чисельність виявлених постраждалих дітей від насильства:			
	Сексуального	Фізичного	Психологічного	Економічного
2010	29	995	452	106
2011	48	993	546	94
2012	50	1 008	601	71
2013	45	999	760	61
2014	46	897	603	31
2015	60	655	336	14
9 міс. 2016	53	549	254	12

Таблиця 2

Дані Міністерства внутрішніх справ щодо кількості зареєстрованих заяв про вчинення насильства в сім'ї, поданих дітьми до органів внутрішніх справ, та чисельність дітей, які постраждали від кримінальних правопорушень, пов'язаних із насильством у сім'ї у 2013–2016 рр.

Рік	Кількість зареєстрованих заяв щодо вчинення насильства в сім'ї, поданих дітьми до органів внутрішніх справ	Чисельність дітей, які постраждали від кримінальних правопорушень, пов'язаних із насильством в сім'ї
2013	1057	384
2014	534	57
2015	686	127
6 міс. 2016	513	75

венції ООН про права дитини (у 1995, 2002, 2007 рр.). Основний зміст рекомендацій стосувався невідповідності законодавства і практики принципам недискримінації та найкращих інтересів дитини, координації дій державних органів у захисті прав дитини, відсутності адекватного фінансування, закріплення мінімального віку вступу в статевий зв'язок, підтримки сім'ї, соціальної реабілітації дітей, постраждалих від насильства та експлуатації [4, с. 11–12].

У листопаді 2017 р. в Женеві Україна представила свою національну доповідь у межах третього циклу Універсального періодичного огляду (далі – УПО) Ради ООН із прав людини – унікального процесу, що охоплює огляд стану дотримання прав людини в усіх державах-членах ООН. Такий огляд Україною пройдено вже двічі – у 2008 та 2012 рр., а з 2017 р. почався третій цикл, у межах якого 15 листопада знову відбувся огляд України. Делегація України провітнула про виконання рекомендацій, отриманих за результатами другого циклу УПО, акцентувала увагу на зусиллях Уряду України, спрямованих на покращення ситуації в галузі прав людини, зокрема й шляхом реалізації Національної стратегії із прав людини та відповідного Плану дій [8]. А напередодні, 14 листопада 2017 р., Уповноважений Верховної Ради України із прав людини та представники організації громадянського суспільства провели паралельний захід «Універсальний періодичний огляд: альтернативний вимір», у межах якого коаліцією неурядової організації «Права дитини в Україні» була представлена доповідь.

Проаналізувавши різні спеціальні доповіді за останні роки, серед основних проблем у сфері імплементації міжнародних стандартів захисту дітей від насильства в сім'ї можна виділити такі:

1. Єдиним комплексним законом про права дитини залишається Закон України «Про охорону дитинства», однак його не можна вважати таким, що цілком відображає міжнародні стандарти прав дитини.

2. Затверджено новий Порядок розгляду звернень та повідомлень із приводу жорстокого поводження з дітьми або загрози його вчинення (2014 р.), який вдосконалює механізм отримання звернень координуючим органом. Водночас основною проблемою залишається реагування на випадки жорстокого поводження та профілактична робота.

3. В Україні існує проблема сексуальної експлуатації дітей. Кожна 6–7-а працівниця секс-бізнесу в Україні – неповнолітня.

4. Національне законодавство не узгоджене з Конвенцією Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства, яка була ратифікована 20 червня 2012 р. Відсутня підтримка в процесі кримінального провадження дитини, яка постраждала від сексуального насильства, відповідальні органи не мають механізму взаємодії, що призводить до великої кількості опитувань і допитів дитини в процесі кримінального провадження. Проблемою залишається також відсутність спеціально підготовлених фахівців (ювенальних слідчих, психологів). Відсутність механізмів захисту дитини в процесі кримінального провадження призводить до того, що діти та їхні законні представники не повідомляють про злочини [9, с. 86–94].

5. Україною досі не ратифіковано Конвенцію Ради Європи про запобігання та боротьбу з насильством стосовно жінок та домашнім насильством (Стамбульська конвенція, підписана Україною 2011 р.), хоча проект закону про її ратифікацію був представлений президентом Верховній Раді України 14 листопада 2016 р.

Головні досягнення у сфері правового захисту дітей від насильства в сім'ї в Україні наразі такі:

1. До обов'язків уповноважених підрозділів органів внутрішніх справ додано виявлення осіб, які виготовляють і розповсюджують порнографічну продукцію, видань,

що пропагують насильство, жорстокість, сексуальну розпусту [9, с. 94].

2. З метою цілковитої імплементації положень Конвенції Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства у Верховну Раду України в червні 2017 р. було внесено проект закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з ратифікацією Конвенції Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства», який передбачає внесення змін до Кримінального кодексу України щодо встановлення кримінальної відповідальності за злочини, пов'язані із сексуальною експлуатацією дітей, та до Кримінального процесуального кодексу України щодо врегулювання процесуальних особливостей провадження за участю дітей-свідків і потерпілих від цих небезпечних злочинів і запобігання вчиненню відповідних протиправних дій щодо дітей із боку осіб, які працюють у постійному контакті з ними.

3. Ухвалено в першому читанні проект закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» (реєстр. № 5294 від 20 жовтня 2016 р.), яким передбачається механізм реалізації заходів щодо попередження та надання ефективної допомоги особам, які постраждали від такого насильства. Проект закону готується до другого читання. А також ухвалено в першому читанні проект закону України «Про внесення змін до деяких законів України у зв'язку з ратифікацією Стамбульської конвенції» (реєстр. № 4952 від 2 листопада 2016 р.). Це є позитивним кроком у напрямі підготовки до ратифікації Стамбульської конвенції.

4. Розроблено проект Концепції Державної програми запобігання та протидії домашньому насильству в Україні на період до 2022 р., якою передбачається здійснення комплексної державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству шляхом підвищення рівня обізнаності населення про домашнє насильство, забезпечення належного захисту та допомоги постраждалим, посилення відповідальності осіб, які вчиняють домашнє насильство й осіб, до компетенції яких належить реалізація державної політики за даним напрямом, впровадження міжнародних стандартів боротьби з домашнім насильством. Ухвалення даної Концепції передбачається після ухвалення Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству».

5. Розроблено проекти Типового положення про притулок для осіб, які постраждали від домашнього насильства і Типового положення про мобільну бригаду соціально-психологічної допомоги для надання соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства.

6. Щорічно в Україні з 25 листопада по 10 грудня проводиться акція «16 днів проти насильства», у межах якої здійснюються інформаційно-просвітницькі заходи для підвищення обізнаності населення щодо попередження насильства в сім'ї та жорсткого поводження з дітьми.

7. Реалізовано загальнодержавну програму «Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини» на період до 2016 р., а також вже 5 квітня 2017 р. урядом було схвалено Концепцію Державної соціальної програми «Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини на період до 2021 р.», яка базується на створенні сприятливих умов для життя та розвитку дитини, забезпеченні рівних можливостей для всіх дітей і забезпеченні прав дітей у ситуації воєнних дій чи збройного конфлікту [10, с. 19–22].

8. Створено Державну соціальну програму «Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини» на період до 2021 р., яка передбачає заходи, спрямовані на послідовну імплементацію Конвенції ООН про права дитини, розбудову ефективної системи захисту прав та інтересів дитини на рівні територіальної гро-

Національні рівні імплементації міжнародно-правових стандартів захисту дітей від насильства в сім'ї в Україні

Рівень імплементації	Основний зміст діяльності	Відповідальні суб'єкти за виконання
Законодавчий	Створення національної нормативно-правової бази захисту дітей від насильства в сім'ї відповідно до міжнародно-правових стандартів, формування державної політики в цій сфері.	Верховна Рада України, суб'єкти законодавчої ініціативи.
Правозастосовний	Забезпечення дієвості механізму захисту дітей від насильства в сім'ї, передбаченого законодавством України, зокрема й шляхом неухильного дотримання спеціальних інструкцій і порядків, створених на виконання законів та інших нормативно-правових актів та злагодженої роботи відповідальних суб'єктів із чітким розподілом їхніх функцій і повноважень у цій сфері.	Органи виконавчої влади, судові, правоохоронні органи, органи місцевого самоврядування
Громадський (соціальний)	Проведення громадського контролю за дотриманням прав дитини, здійснення постійного моніторингу захисту дітей від насильства в сім'ї по кожному населеному пункту України; проведення соціальних досліджень, просвітницьких, агітаційних заходів у цій сфері.	Представники громадянського суспільства
Психолого-педагогічний	Проведення виховної і просвітньої роботи з молоддю – учнями старших класів, студентами, молодими батьками. Саме молодому поколінню потрібно правильно донести необхідний базис знань щодо виховання дітей сучасними методами – без насильства, прав і обов'язків батьків, юридичної відповідальності за їх недотримання.	Викладачі, вчителі, психологи, тренери тощо

мади в умовах децентралізації, створення дружнього до дітей середовища, відповідно до міжнародних стандартів і пріоритетів Стратегії Ради Європи із прав дитини (2016–2021 рр.).

Вказана Державна соціальна програма визначає такі шляхи і способи розв'язання проблеми захисту дітей від насильства: «Формування політики громадської нетерпимості до всіх форм насильства над дітьми в суспільстві; створення системи ефективної профілактики та протидії домашньому насильству над дітьми; удосконалення заходів протидії найгіршим формам дитячої праці, проституції та порнографії; захист дітей від експлуатації, сексуального насильства та торгівлі людьми; активізація інформаційно-просвітницької роботи щодо неприпустимості всіх форм насильства над дітьми [11].

Вважаємо, що вирішення проблеми насильства в сім'ї над дітьми повинно обов'язково мати комплексний характер, зважаючи на її складність і багатоаспектність (правовий, соціальний, психологічний, педагогічний, медичний та інші аспекти), і здійснюватися на певних національних рівнях імплементації міжнародно-правових стандартів (таблиця 3).

Висновки. Отже, аналіз сучасних тенденцій правового захисту дитини від насильства в сім'ї в Україні доводить, що державою поступово здійснюються кроки на шляху до імплементації міжнародних стандартів прав дитини в цій сфері. Про свої досягнення у вирішенні проблеми насильства в сім'ї над дітьми Україна періодично звітує перед міжнародною спільнотою, водночас

отримуючи багато зауважень і рекомендацій, зокрема, від Комітету ООН із прав дитини. Вважаємо, що для найбільш повної імплементації міжнародних стандартів захисту дитини від насильства в сім'ї в Україні та викорінення вказаної проблеми необхідно, передусім, узгодити національне законодавство з міжнародними стандартами (зокрема, ратифікувати Стамбульську конвенцію, внести відповідні зміни до Кримінального кодексу України й інших нормативно-правових актів), налагодити роботу відповідальних суб'єктів у цій сфері, чітко розподіливши їхні функції та повноваження і провівши їх спеціалізовану підготовку. До вирішення даної проблеми необхідно підходити комплексно – залучати можливості всіх національних рівнів імплементації міжнародних стандартів захисту дітей від насильства в сім'ї в Україні (законодавчого, правозастосовного, громадського, психолого-педагогічного). Водночас вирішальну роль матимуть зусилля відповідальних суб'єктів психолого-педагогічного рівня. Оскільки можна нескінченно встановлювати заборони та санкції за вчинення насильства щодо дітей, але якщо це явище вважатиметься і надалі нормальним, допустимим методом виховання більшістю людей у суспільстві, то подолання проблеми стане просто неможливим. Тому першочерговим завданням держави має стати саме формування свідомості всього суспільства щодо нетерпимого ставлення до насильства над дітьми, зміна стереотипів думок і поведінки батьків у бік сучасних гуманних методів виховання дітей, що враховують позитивний міжнародний довід.

ЛІТЕРАТУРА

1. Виявлення, попередження і розгляд випадків насильства та жорстокого поводження з дітьми : [методичні матеріали для працівників освіти] / С. Буров, І. Дубініна, Ю. Онишко, Л. Смилова, М. Ясиновська. – К. : Калита, 2007. – 36 с.
2. Про попередження насильства в сім'ї : Закон України від 15 листопада 2001 р. № 2789–III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 10. – Ст. 70.
3. Бандурка І. Система захисту дітей від жорстокого поводження та попередження насильства в сім'ї / І. Бандурка // Форум права. – 2014. – № 2. – С. 47–57 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2014_2_10.pdf.
4. Реалізація Конвенції ООН про права дитини в Україні : досягнення, проблеми, перспективи, за період 2009–2016 рр. : Державна доповідь про становище дітей в Україні / О. Балакірева, С. Аксьонова, Т. Бондар та ін. – К. : Міністерство соціальної політики України ; Український інститут соціальних досліджень ім. Олександра Яременка. – 2016. – 164 с.
5. Куц О. Про особливості тлумачення терміна «імплементація» / О. Куц // Часопис Київського університету права. – 2010. – № 2. – С. 133–138.
6. Судовий розгляд справ, пов'язаних із вчиненням насильства в сім'ї в Україні : проблеми відповідності міжнародним стандартам та шляхи вдосконалення : [наук.-практ. посіб. для суддів] / М. Євсюкова, Г. Христова, О. Шаповалова та ін. ; за заг. ред. О. Шаповалової, С. Павлиш. – К. : ВАІТЕ, 2011. – 196 с.
7. Конвенція ООН про права дитини від 20 листопада 1989 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_021.
8. Україна у третьому циклі Універсального періодичного огляду Ради ООН з прав людини // Офіційний сайт Міністерства закордонних справ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mfa.gov.ua/ua/news-feeds/foreign-offices-news/61118-ukrajina-u-tretyomu-cikli-universalnogo-periodichnogo-oglyadu-radi-onn-z-prav-lyudini>.

9. Компіляція альтернативних доповідей організацій громадянського суспільства ; Універсальний періодичний огляд : Альтернативний вимір ; Третій цикл УПО, Україна // Програма розвитку ООН в Україні. – 2017. – 199 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.civicus.org/images/Ukraine.JointUPRSubmission.UK.pdf>.

10. Проект Національної доповіді України ; 3 цикл Універсального періодичного огляду Ради ООН з прав людини // Офіційний сайт Міністерства юстиції України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://minjust.gov.ua/news/ministry/u-ramkah-pidgotovki-do-prohodjennya-ukrainoyu-3-go-tsiklu-universalnogo-periodichnogo-oglyadu-radi-oon-z-prav-lyudini-v-ministerstvi-yustitsii-vidbudetsya-obgovorennya-projektu-natsionalnoi-dopovidi-ukraini-schodo-stanu-dotrimannya-prav>.

11. Про схвалення Концепції Державної соціальної програми «Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини» на період до 2021 р. : розпорядження Кабінету Міністрів України від 5 квітня 2017 р. № 230-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua/control/ru/cardnpd?docid=249890555>.

УДК 383.351

RESIDENTIAL BURGLARY AS A SYSTEM MANIFESTATION OF SOCIAL REALITY

КВАРТИРНІ КРАДІЖКИ ЯК СИСТЕМНИЙ ПРОЯВ СОЦІАЛЬНОЇ ДІЙСНОСТІ

Fedorov V.M.,
PhD in Law Sciences,
Associate Professor at the Department of Criminal Law
National University «Odessa Law Academy»

Kozin O.B.,
PhD in Physico-mathematical Sciences,
Associate Professor at the Department of Information technologies
National University «Odessa Law Academy»

Papkovskaya O.B.,
PhD in Physico-mathematical Sciences,
Associate Professor at the Department of Higher Mathematics
and Modeling Systems
Odessa National Polytechnic University

In today's conditions of development of Ukraine as a democratic sovereign power, the state is obliged to fulfill its functions to preserve the rights and freedoms of law-abiding citizens of the society. The Constitution of Ukraine establishes the inviolability of the right of private property of citizens and the inviolability of their homes against unlawful attacks (art. 30, 41). Protection from these mercenary, criminal acts and the protection of private property are guaranteed to citizens also by the Criminal Code. To date, in our country against the backdrop of a worsening economic situation, criminal elements are becoming more active. In particular, the number of burglaries is increasing compared to previous years, and, sadly, continues to grow.

In a scientific publication, the authors refer to the facts stated on the official website of the General Prosecutor's Office of Ukraine and conduct a systematic analysis of data on apartment thefts in Ukraine in general and in the Odessa region in particular. Based on the analysis of this negative phenomenon of social reality, in accordance with the material presented, ways and methods of intensifying the work of law enforcement agencies with the population are proposed. In particular, it is proposed to significantly expand the set of technical measures to protect against burglaries. Also a set of practical organizational, preventive and legislative methods for reducing this negative phenomenon of social reality or its liquidation is considered.

Thus, on the basis of this study, changes are proposed in the Criminal Code of Ukraine in the direction of increasing responsibility for theft, connected with penetration into housing, another room or storage, or causing significant damage to the victim (P. 3, Art. 185 of the Criminal Code of Ukraine). Also, forms of preventive work among the population are proposed not only by law enforcement, but by municipal bodies, state and public organizations.

The main difficulties in implementing these or those recommendations were noted, and ways for overcoming these difficulties were also indicated.

Key words: residential burglary, apartment thefts, crime prevention, measures to protect against burglaries.

У науковій публікації на основі системного аналізу даних про квартирні крадіжки по Україні в цілому і по Одеській області зокрема, висвітлюється це негативне явище соціальної дійсності. Пропонуються комплекс практичних організаційних, профілактичних, технічних та законодавчих методів і форм для його зменшення або усунення.

Ключові слова: квартирна крадіжка, захист житла, злочин, профілактика злочину, заходи захисту.

В научной публикации на основе системного анализа данных о квартирных кражах по Украине в целом и по Одесской области в частности, освещается это негативное явление нашей социальной действительности. Предлагаются комплекс практических организационных, профилактических, технических и законодательных методов и форм по его уменьшению или ликвидации.

Ключевые слова: квартирная кража, защита жилища, вор, профилактика преступления, меры защиты.

Theft of property from a citizen of the house – one of the oldest crimes. The government and citizens of society constantly fighting with him. In a society, where citizens are law-abiding, crime is much less. However, obedience to the law of citizens is not always related to their high moral principles and conscience. Therefore, the state is obliged to carry out their functions to preserve the rights and freedoms of law-abiding citizens of society. The Constitution of Ukraine

enshrined the inviolability of private property rights of citizens and the inviolability of their property from unlawful infringement (Art. 30, 41).

The Criminal Code of Ukraine also guarantees the protection of the citizens against these selfish, criminal acts and the protection of private property. Now in our country on the backdrop of deteriorating economic conditions, global law enforcement reform begins. At the same time, the criminal